

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 364/2016-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 50 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 3 písm. c) a d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Komárno sp. zn. 3 T 97/2015 z 3. decembra 2015, ako aj jeho postupom na hlavných pojednávaniach konaných 17. decembra 2015 a 28. januára 2016 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 97/2015 a tiež postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 143/2015 a uznesením z 28. decembra 2015 a v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Nto 4/2016 a uznesením zo 17. februára 2016 pri rozhodovaní o tom, že predseda senátu Okresného súdu Komárno nie je vylúčený z prerokúvania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 3 T 97/2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), doplnená jeho podaniami doručenými ústavnému súdu 17. a 24. marca 2016, ako aj 25. apríla 2016 a 12. mája 2016, ktorou namieta porušenie svojich základných práv na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy a čl. 37 ods. 2 a 3 listiny, ako aj základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 154c ods. 1 ústavy, ako aj práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. c) a d) dohovoru uznesením Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 97/2015 z 3. decembra 2015, ako aj jeho postupom na hlavných pojednávaniach konaných 17. decembra 2015 a 28. januára 2016 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 97/2015 a tiež postupom a Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 143/2015 a uznesením z 28. decembra 2015 a v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Nto 4/2016 a uznesením zo 17. februára 2016 pri rozhodovaní o tom, že predseda senátu okresného súdu nie je vylúčený z prerokúvania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 3 T 97/2015. Súčasťou jeho podaní bola žiadosť o ustanovenie advokáta v konaní pred ústavným súdom, ako aj žiadosť o vydanie predbežného opatrenia.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je okresným súdom vykonávané trestné konanie (obžaloba bola podaná v septembri 2015) pre trestný čin týrania blízkej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. d) a trestný čin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 a 2 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

3. Sťažovateľ doručil 26., 27. a 30. novembra 2015 okresnému súdu podania, v ktorých namietal zaujatosť predsedu senátu z dôvodu, že zastupoval okresný súd v konaní pred ústavným súdom vo veci sp. zn. III ÚS 216/07 a ten konštatoval, že v inej trestnej veci sťažovateľa pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby boli porušené jeho základné práva, preto pochybuje o jeho objektívnosti, nezávislosti a nestrannosti. Tiež uviedol, že zaujatosť sa prejavila aj v tom, že na hlavnom pojednávaní mu predseda senátu zakázal gestá rukami, prikázal mu, aby si sadol, neodstraňoval tiež rozpory vo výpovedi svedkyne a napokon vykázal ho zo súdnej miestnosti. Ďalším podaním namietol aj zaujatosť celého senátu, pretože viedol hlavné pojednávanie jednostranne, len proti nemu, neumožnil mu obhajovať sa, nevysporiadal sa s jeho podaním z 21. októbra 2015 proti obžalobe, nediktoval zápisnicu podľa toho, ako žiadal obžalovaný, a podobne.

4. Okresný súd uznesením z 3. decembra 2015 námietku zaujatosti sťažovateľa proti osobe predsedu senátu ako nedôvodnú zamietol aj na základe vyjadrenia predsedu senátu a tiež po preskúmaní spisového materiálu týkajúceho sa predmetného konania pred ústavným súdom, pričom uviedol, že tu nie je žiadna skutočnosť, ktorá by zakladala pochybnosť o jeho nezaujatosti pre jeho pomer k pojednávanej veci či osobám, ako to predpokladá § 31 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“); (v namietanej veci vo vzťahu k ústavnému súdu predseda senátu vystupoval vtedy ako predseda okresného súdu, čo mu vyplývalo z jeho funkcie, pozn.), keďže „*Jednalo sa výlučne o profesionálny vzťah... a nejednalo sa o žiaden osobný vzťah k veci či k osobe obžalovaného, či už negatívny alebo pozitívny, ktorý by mohol vyvolať dôvodnú pochybnosť o nezaujatosti predsedu senátu.*“. Pokiaľ išlo o ďalšie dôvody (pozri bod 3), okresný súd uzavrel, že sa týkali iba procesného postupu súdu, preto o týchto námietkach nekonal (§ 32 ods. 6 Trestného poriadku).

5. Sťažovateľ napadol toto uznesenie okresného súdu sťažnosťou, v ktorej poukázal, že tento súd sa „*neadekvátne vysporiadal dôvodmi ním uvedenými v jeho písomných podaniach*“, a preto „*bude žiadať od Ministerstva spravodlivosti, aby boli prítomní na súdnom konaní, či sudca... vedie súdne konanie v súlade so zákonom o súdoch a sudcoch, lebo súdne konanie a rozhodnutie nielen že majú byť objektívne a nestranné,*

ale objektívnymi a nestrannými sa majú javiť aj navonok“. V závere žiadal krajský súd, aby o jeho sťažnosti rozhodol za jeho účasti, pričom ďalšie dôvody uvedie ústne do zápisnice.

6. Krajský súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľa uznesením z 28. decembra 2015 tak, že ju posúdil ako nedôvodnú a jeho sťažnosť zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V odôvodnení svojho rozhodnutia citoval § 2 „ zákona č. 385/2000 Z. z.“ a tiež ustanovenia § 3 ods. 1, 3 a 4 zákona „č. 757/2004 Z. z.“ a § 31 ods. 1, § 32 ods. 3, 4, 5 písm. a) a ods. 6 Trestného poriadku a následne *„prihliadnuc na vyjadrenie namietaného predsedu senátu dospel k záveru, že v jeho prípade bolo na mieste rozhodnúť o jeho nevyklúčení z vykonávania úkonov trestného konania v danej trestnej veci, pretože v jeho prípade sa zjavne nejedná o prípad predpokladaný ustanovením § 31 odsek 1 Trestného poriadku. K námietkam obžalovaného nadriadený súd uvádza, že ani z jeho podaní a ani zo spisu nevyplývajú žiadne také skutočnosti a okolnosti, ktoré by mohli spôsobiť vylúčenie predsedu senátu (a to ani pre jeho pomer k prejednávanej veci, k obžalovanému, či k iným osobám, ktorých sa úkony trestného konania priamo týkajú), v dôsledku ktorého pomeru by mal byť z vykonávania úkonov trestného konania na podklade sťažnosti obžalovaného v súčasnom štádiu trestného konania v prejednávanej veci vylúčený.“.*

7. Zo sťažnosti a z jej príloh (zápisníc o hlavnom pojednávaní) ďalej vyplýva, že sťažovateľ na hlavnom pojednávaní konanom 17. decembra 2015 žiadal, aby nebolo vykonané dokazovanie, pretože predtým namietal zaujatosť senátu. Okrem toho navrhol *„zmeniť obhajcu a to preto, lebo som medzičasom podal na neho trestné oznámenie, pretože zatajil dôkaz, ktorý moja známa zabezpečila ohľadom komunikácie na internete - pokec.sk a môj advokát to zatajil. Ja žiadam, aby mi bol ustanovený [REDAKOVANÉ] napriek tomu, že už mi bolo ustanovených viacej obhajcov. Ja som žiadal obhajcu, aby mi vytlačil nejaké veci a on mi mojej žiadosti nevyhovel...“.*

Ďalej je v zápisnici uvedené:

«Obžalovaný bol opakovane upozornený, aby nevedol výsluch nevhodným spôsobom a nekládol svedkyňi - poškodenej opakovane otázky, na ktoré už odpovedala. Predseda senátu konštatoval, že obžalovaný sa začal správať agresívne a začal rozhadzovať po pojednávacej miestnosti svoje písomné podklady, čo ukončil až po zásahu príslušníkov ZVJS.

Obžalovaný uvádza pri vyvedení z pojednávacej miestnosti, že žiada, aby sa hlavné pojednávanie vykonalo v jeho neprítomnosti. Zároveň vo vzťahu k svedkyne - poškodenej uvádza: „Áno som agresívny, ale nikdy som ťa nezbil, ale mal som to urobiť.“

Podľa § 252 odsek 3 Trestného poriadku hlavné pojednávanie bude pokračovať neprítomnosti obžalovaného [REDAKOVANÉ].»

8. Hlavné pojednávanie bolo odročené na 28. január 2016 s tým, že bude predložená sťažnosť obžalovaného (sťažovateľa, pozn.) proti uzneseniu na č. 1. 739 krajskému súdu a pred predložením mu bude ustanovený obhajca [REDAKOVANÉ]. Ďalej bude predložený návrh na odňatie a prikázanie veci zo strany obžalovaného na rozhodnutie krajskému súdu po zadovážení vyjadrení zo strany jednotlivých sudcov okresného súdu.

9. Na hlavnom pojednávaní 28. januára 2016 sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti (túto písomne zdôvodnil podaním z 28. januára 2016 č. 1. 827 - 832) voči celému senátu, ako aj proti všetkým sudcom okresného súdu a navrhol v zmysle § 23 ods. 1 Trestného poriadku odňatie prerokúvanej veci súdu prvého stupňa a jej prikázanie inému súdu, a to najmä a predovšetkým s poukazom na skutočnosť, že týmto okresným súdom sú porušované jeho práva ako obžalovaného a tento súd nemá záujem na tom, aby v jeho trestnej veci bola zistená objektívna pravda.

10. Po zadovážení vyjadrenia predsedu senátu okresného súdu, ako aj po zadovážení vyjadrení všetkých sudcov okresného súdu bola vec 16. februára 2016 predložená krajskému súdu, ktorý na neverejnom zasadnutí konanom 17. februára 2016 rozhodol tak, že podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku sa trestná vec sťažovateľa okresnému súdu neodníma, pretože jeho návrh nie je dôvodný. Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil

tým, že ani jeden zo sudcov pôsobiacich na okresnom súde (vrátane JUDr. Martina Ivana, ktorému ako predsedovi senátu bola vec pridelená) vo svojich vyjadreniach neuviedli, že sa cítia byť zaujatí, a taktiež neuviedli žiadny taký dôvod svojej možnej zaujatosti, resp. vylúčenia z vykonávania úkonov trestného konania v prerokúvanej veci, ktorý je uvedený v ustanovení § 31 ods. 1, 2 a 3 Trestného poriadku. Rovnako uviedol, že z návrhu sťažovateľa nevyplývajú ani žiadne také skutočnosti a okolnosti, ktoré by mohli spôsobiť vylúčenie čo len jedného, nie to ešte všetkých sudcov pôsobiacich na okresnom súde (a to ani pre ich pomer k prerokúvanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkony trestného konania priamo týkajú, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi splnomocnencom alebo k orgánom činným v trestnom konaní), a následne z takého alebo iného závažného dôvodu opodstatňovať takú závažnú zmenu príslušnosti súdu prvého stupňa na prerokovanie veci, akou je delegácia podľa § 23 odsek 1 Trestného poriadku. Napokon v odôvodnení uviedol, že v súvislosti s dôvodmi sťažovateľa je zvlášť potrebné poukázať na ustanovenie § 32 ods. 6 Trestného poriadku, podľa ktorého o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 4 (Trestného poriadku), alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup súdu v konaní, sa nekoná, čo platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31 Trestného poriadku (ako to v prerokúvanej veci nepochybne je).

11. Sťažovateľ doručil 26. februára 2016 sťažnosť na predsedu senátu okresného súdu aj predsedovi okresného súdu, ktorý ju však považoval za nedôvodnú aj na základe vyjadrenia zákonného sudcu, ktorý vo vyjadrení z 1. marca 2016 uviedol: *«obžalovaný [REDAKOVANÉ] sa svojim agresívnym a nevhodným správaním opakovane snaží od začiatku konania narušiť priebeh hlavného pojednávania a upozornenia a pokyny predsedu senátu nerešpektuje (okrem prípadov ak sa vykonáva dôkaz v jeho prospech) bez toho, aby mu bolo udelené slovo, namietal, aby predseda senátu začal hlavné pojednávanie a pokračoval v dokazovaní, dával poučenia súdu prečo nemožno konať hlavné pojednávanie, následne svojvoľne a nevhodne zasahoval a rušil výpoveď svedkyne - poškodenej, keď som umožnil prokurátorke svedkyňu - poškodenú vypočuť, na čo bol upozornený predsedom senátu. Následne, keď mu už bolo umožnené klásť tejto svedkyňi -*

poškodenej otázky, znova musel byť upozornený, aby viedol výsluch vhodným spôsobom (slušne a v súlade s Trestným poriadkom), po čom než ho predseda senátu stihol nechať vyviešť z pojednávacej miestnosti, okrem slovnej agresivity búchal o stôl a rozhadzoval po pojednávacej miestnosti veci, ktoré mal pri sebe (písomné podklady), od čoho upustil až po zásahu príslušníkov ZVJS. Nie je mi známe, že by som mal „zneužiť sudcovskú moc“ voči obžalovanému [REDAKOVANÉ], ktorý sa takto podľa môjho názoru všemožne (najmä opakovanými námietkami, opakovanými žiadosťami a zmenami obhajcov, pravidelným narušovaním priebehu hlavného pojednávania, respektíve snahou, aby sa hlavné pojednávanie nekonalo a snahou o zmenu v zložení senátu) snaží predĺžiť konanie s ohľadom na plynutie lehoty jeho väzby a vysoký trest, ktorý mu v prípade preukázania viny hrozí.»

12. Sťažovateľ porušenie svojich označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru vidí aj v tom, že trestné konanie proti nemu zo strany predsedu senátu okresného súdu je vedené zaujato a nespravodlivo, pretože mu neumožnil zúčastniť sa hlavného pojednávania 17. decembra 2015, v zápisniciach sa uvádzajú nepravdivé skutočnosti, a tiež tvrdí, že sudca (sudcovia) okresného súdu mali byť vzhľadom na jeho námietky zaujatosti z vykonávanie úkonov trestného konania vo veci samej vylúčení (resp. vec mal byť okresnému súdu odňatá), pretože nemajú záujem na tom, aby v jeho trestnej veci bola zistená objektívna pravda. Tvrdí tiež, že hlavné pojednávanie 17. decembra 2015 sa konalo na okresnom súde bez jeho prítomnosti, hoci neboli na to splnené zákonné podmienky.

13. Z dôvodov popísaných v bodoch 1, 3, 5, 7, 9 a 12 sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, že uznesením okresného súdu sp. zn. 3 T 97/2015 z 3. decembra 2015, ako aj jeho postupom na hlavných pojednávaniach konaných 17. decembra 2015 a 28. januára 2016 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 97/2015 a tiež postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 143/2015 a uznesením z 28. decembra 2015 a v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Nto 4/2016 a uznesením zo 17. februára 2016 pri rozhodovaní o tom, že predseda senátu okresného súdu nie je vylúčený z prerokovania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 3T/97/2015, boli porušené jeho označené práva v bode 1. Sťažovateľ taktiež navrhuje zrušiť predmetné uznesenia

krajského súdu z dôvodu, že sa meritórne nevysporiadali s jeho námietkami zaujatosti, a po vrátení veci na ďalšie konanie, aby okresný súd opäť vec prerokoval a rozhodol o vylúčení, resp. nevyhlúčení zákonného sudcu a „*náležite zistiť skutkový stav*“ Domáha sa aj ustanovenia právneho zástupcu v konaní o jeho sťažnosti ústavným súdom a tiež vydania predbežného opatrenia.

II.

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Sťažovateľ v sťažnosti najprv namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

16. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo

návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. Ústavný súd pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo všeobecnosti platí, že ústavný súd je zdržanlivý, pokiaľ ide o zásahy do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. V trestných veciach to zvyrazňujú čl. 50 ods. 1 v spojení s čl. 142 ods. 1 ústavy tým, že stanovujú všeobecné súdy ako jediné oprávnené rozhodovať o vine a treste za trestné činy (obdobne I. ÚS 429/2014). Pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že mu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia vecí všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov (vrátane Trestného zákona a Trestného poriadku) s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

18. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že základné právo na prerokovanie vecí nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v trestnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z ďalšieho prerokovania vecí pre jeho zaujatosť v zmysle § 31 a § 32 Trestného poriadku. Obsahom základného práva na prerokovanie vecí nestranným súdom nie je však povinnosť sudcu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť sa z ďalšieho prerokovania a rozhodovania vecí pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie vecí nestranným súdom je len povinnosť súdu

prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania vecí pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (obdobne napr. I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03, III. ÚS 246/2012).

19. Ústavný súd sa v prvom rade vysporiadal s námietkou porušenia označených základných práv zaručených ústavou, listinou a práv zaručených dohovorom postupom a uznesením okresného súdu sp. zn. 3 T 97/2015 z 3. decembra 2015, ako aj jeho postupom na hlavných pojednávaniach konaných 17. decembra 2015 a 28. januára 2016 v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 97/2015.

20. Ustanovenie čl. 127 ods. 1 ústavy limituje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k ostatným orgánom verejnej moci princípom subsidiarity. Podľa neho rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc ústavného súdu je daná v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov rozhodovať v konkrétnej veci a poskytnúť tak ochranu označeným základným právam alebo slobodám sťažovateľa, porušenie ktorých namieta (III. ÚS 181/04). Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

21. Sťažovateľ sa ochrany svojich práv vo vzťahu k označenému postupu a uzneseniu okresného súdu mohol podľa zákona účinne domáhať (a aj sa domáhal) využitím opravného prostriedku (sťažnosti) podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku. V tomto kontexte bol krajský súd ako druhostupňový súd povinný poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa, porušenie ktorých namieta v sťažnosti podanej ústavnému súdu. Právomoc ústavného súdu je preto (s ohľadom na znenie čl. 127 ods. 1 ústavy) bezprostredne vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu a k procesnému postupu okresného súdu predchádzajúcemu tomuto uzneseniu vylúčená.

22. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v časti týkajúcej sa namietaného porušenia základných práv sťažovateľa podľa ústavy, listiny a práv podľa dohovoru (bod 15) odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

23. V právomoci ústavného súdu zostalo následne posúdenie otázky, či účinky výkonu právomoci krajského súdu v súvislosti s rozhodnutím o sťažnosti sťažovateľa proti predmetnému uzneseniu okresného súdu a o jeho návrhu na odňatie veci (delegáciu veci inému všeobecnému súdu) sú zlučiteľné s limitmi vyplývajúcimi zo sťažovateľom označených článkov ústavy, listiny a dohovoru.

24. Z obsahu sťažnosti sťažovateľa ústavný súd zistil, že jeho námietky týkajúce sa porušenia jeho označených práv (bod 12 a 13) krajským súdom sú nedôvodné a neopodstatnené.

25. Krajský súd vo svojich rozhodnutiach (pozri body 6 a 10) podrobne vyložil dotknutú právnu úpravu, teda príslušné ustanovenia § 31 a § 32 Trestného poriadku a náležite vysvetlil otázku kvality opodstatnených dôvodov zakladajúcich pochybnosť o nezáujatosti úradnej osoby (sudcu) smerujúcich k jej vylúčeniu z úkonov trestného konania. V nadväznosti na to sa krajský súd vyjadril primerane ku konkrétnym námietkam sťažovateľa a posúdil ju v kontexte predostretej interpretácie ako neopodstatnenú.

26. Na základe všetkých čiastkových argumentov a vyjadrení sudcov okresného súdu, ktorí všetci zhodne prezentovali, že k prerokúvanej veci a ani k osobám, ktorých sa týkajú úkony trestného konania, nemajú žiaden pomer a necítia sa byť zaujatí, krajský súd po splnení prieskumnej povinnosti nezistil existenciu takých konkrétnych skutočností, z ktorých by bolo možné vyvodit' záver o zaujatosti predsedu senátu, ako aj ostatných sudcov okresného súdu v predmetnej veci, na základe ktorých by bolo potrebné uvedených sudcov vylúčiť z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľa, proti ktorému je vedené trestné konanie (pozri bod 2). V odôvodnení namietaného uznesenia sa krajský súd vysporiadal s námietkami sťažovateľa v dostatočnej miere, v súlade s podstatou a účelom príslušnej právnej úpravy (§ 31 a § 32 Trestného poriadku) takým spôsobom, že vyvodené právne závery korešpondujú so skutkovými zisteniami, a preto ich nemožno kvalifikovať ako arbitrárne a porušujúce základné práva sťažovateľa garantované ústavou, listinou a práva zaručeného dohovorom (bod 15).

27. Ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia všeobecného súdu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, reálnosť ktorej by bolo treba preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd považuje takúto sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04, III. ÚS 246/2012).

28. Vychádzajúc z uvedených skutočností, posúdil ústavný súd sťažnosť v časti týkajúcej sa námietky porušenia označených základných práv zaručených ústavou a práv zaručených dohovorom vo vzťahu k uzneseniam krajského súdu z 28. decembra 2015 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tos 143/2015 a k uzneseniu zo 17. februára 2016 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Nto 4/2016 pri rozhodovaní o tom, že predseda senátu, resp. sudcovia okresného súdu nie sú vylúčení z prerokúvania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 3 T/97/2014, ako zjavne neopodstatnenú, pričom krajský súd tiež skonštatoval, že navrhované dôvody na odňatie a prikázanie veci podľa ustanovenia § 23 ods. 1 Trestného poriadku na delegáciu trestnej veci sťažovateľa neboli zistené (pozri bod 10).

29. Ústavný súd dospel k záveru, že odôvodnenie uznesení krajského súdu opierajúce sa o vyčerpávajúcu interpretáciu relevantnej právnej úpravy poskytuje dostatočné zdôvodnenie jeho právnych záverov a ako také ho považuje za zodpovedajúce požiadavkám vyplývajúcim z obsahu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

30. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

31. To isté možno konštatovať aj vo vzťahu k iným námietkam sťažovateľa a vo vzťahu k ostatným označeným právam (bod 1), pretože, ako vyplýva zo zápisnice o hlavnom pojednávaní zo 17. decembra 2015, sťažovateľ (aj jeho obhajca) bol prítomný a vypočutý a sám žiadal, aby okresný súd konal v jeho neprítomnosti (pozri bod 7). Ústavný súd k tomu tiež poznamenáva, že nie je oprávnený odstraňovať rozpory v tvrdeniach sťažovateľa a skutočnosťami zaznamenanými okresným súdom v zápisnici z hlavného pojednávania, pretože nie je súdom skutkovým. Navyše trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného náprava procesných pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

32. Keďže ústavný súd nezistil dôvody údajného porušenia iných v sťažnosti označených práv sťažovateľa (body 1 a 13) proti postupu a uzneseniam okresného súdu a krajského súdu, odmietol ju v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť aj pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

33. Pretože sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, neprichádzalo do úvahy rozhodovanie o ďalších požiadavkách sťažovateľa, ktoré sú viazané na vyslovenie porušenia základného práva alebo slobody. Rovnako bolo bezpredmetné rozhodovať o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a o jeho návrhu na „*predbežné opatrenie*“ (pozri bod 13).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júna 2016